

Speciális kollégium II. – BTLA846OMA

2025/2026. tanév, őszi félév, szerda 14:00, 407/A

Kurzus címe: Speciális kollégium II.	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: gyakorlat (kredit 100%)	
A tanóra típusa: ¹ gyakorlat és óraszám: 28 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: - Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ² (ha vannak): -	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	
Kurzusleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása, vagy a féléves témák felsorolása (ld. új szakos KKK , ill. NAT Magyar Közlöny 2020. évi 17. szám)	
A tárgy célja: Számos olyan ókori forrás ismert, amely valamiképpen a természeti környezetre reflektál: a flóráról vagy a faunáról nyújt rövid vagy akár nagyon gazdag leírást, esetleg elvéve említi állatok vagy növények neveit. Továbbá nem csak a művészeti alkotások, hanem a hétköznapi emberek síremlékei is megannyi növényi ornamentikát vagy állatábrázolást tartalmaznak. A kurzus során e forrásokkal foglalkozunk, kiemelt figyelmet fordítva az epigráfiai emlékekre. A félév menete: 1. Bevezetés. A tantárgy követelményeinek ismertetése. 2. Az enciklopédia: C. Plinius Secundus Maior: Naturalis Historia (kiemelten VIII-IX. és a XII-XXVII. könyvek, órai olvasás: Plin. Nat. 8.1, 9.4.; 26.47.) 3. A mezőgazdasági szakírók: M. Terentius Varro: Rerum rusticarum libri tres (órai olvasás: Varro Rust. 11.11-12.); L. Iunius Moderatus Columella: De agricultura (VI-IX. könyvek, órai olvasás: Col. Rust. 8.4.) 4. Gyógyászati enciklopédia: Celsus: De medicina (különösen az V. könyv, órai olvasás: Cels. Med. 5.1-2.) 5. Líra: P. Vergilius Maro: Georgica; P. Ovidius Naso: Metamorphoses (órai olvasás: Verg. Georg. 4. 1-29.) 6. Bevezetés az epigráfiába: a felirattan alapjai. 7. Az epigráfiai adatbázisok használata: EDH, Lupa, EDR, EDCS, RIB, Trismegistos 8. Feliratok és növények (a növényi ornamentika és jelentősége).	

¹ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

9. Feliratok és állatok 1.
10. Feliratok és állatok 2.
11. Feliratok és mitológiai (keverék)lények.
12. Órai referátum.
13. A kurzus értékelése.

A tárgy teljesítése:

Az aláírás megszerzésének alapvető feltétele az órán való jelenlét (**legfeljebb 3 hiányzás engedélyezett**). **Egy órai referátum megtartása kötelező**, melynek részét képezi egy felirat alapos elemzése és fordítása.

KKK megfelelés:

- alapos szakmai ismeretek a magyar és az egyetemes történelem nagy korszakairól (őskor, **ókor**, középkor, korai újkor, újkor, jelenkor),
- életmód- és művelődéstörténet
- az élővilág kialakulása és szerveződése, egyed alatti és egyed feletti szerveződési szintek
- természetfilozófia, tudománytörténet, Nobel-díjasok
- programozás, adatbázisok, térinformatika; környezetbiztonság és digitalizáció.

Mely NAT-KET elemeket tartalmazza a kurzus? (kerettantervekhez ld. https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat)

Fejezetek az ókor történetéből: az ókori Egyiptom világa; **az ókori Hellász öröksége; az ókori Róma öröksége; a görög-római hadviselés; képek a népvándorlás korából.**

NAT 9-12:

Civilizáció és államszervezet az ókorban: a Közel-Kelet civilizációi; a görög civilizáció; az athéni demokrácia; **a római civilizáció; a római köztársaság.**

Vallások az ókorban: politeizmus és monoteizmus; a kereszténység kezdete.

KET 9-12

Civilizáció és államszervezet az ókorban.

Vallások az ókorban

NAT 9-12

„Ismerje fel az élőlények sokféleségét, lássa, hogy közös leszármazás alapján hogyan sorolhatók csoportokba.”

KET 9-12

Az életközösségek jellemzői és típusai

Az élőhelyek jellemzői, alkalmazkodás, az életközösségek biológiai sokfélesége

Mely NAT-ra épülő érettségi vizsgatárgy követelményeket tartalmazza a kurzus? (ld. https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol)

A kurzus megfelel a közép- és emeltszintű érettségi anyagának a következő témakörök alapján:

• A görög és a római építészet • Ókori írások, a görög filozófia, a római jog alapelvei • A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából • A növények szövetei, szervei Szövetek • Gyökér, szár, levél • Virág, termés • Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából • Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése Szövetek • Szaporodás, egyedfejlődés • Viselkedés
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
<u>Kötelező irodalom:</u> • C. Plinius Secundus: <i>Naturalis Historia – Természetrész XX-XXVII. könyv</i>. Szeged, 2012. • M. Terentius Varro: <i>A mezőgazdaságról</i>. Ford.: Kun József. Budapest, 1971. • Németh György – Kovács Péter: <i>Bevezetés a görög és a római felirattanba</i>. Budapest, 2011. • P. Ovidius Naso: <i>Átváltozások</i>. Ford.: Devecseri Gábor. Budapest, 1982. • P. Vergilius Maro: <i>Vergilius összes művei</i>. Ford.: Lakatos István. Budapest, 1984.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség, attitűd</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a kurzus jellemzően, érdemben hozzájárul (ld. szakos KKK)
• Ismeri az ókori görög és római politikai struktúrák főbb jellemzőit és változásait, az ókori és ókori keleti civilizációk kulturális örökségét (írásbeliség, művészetek, tudományok, gazdaság, jog), különös tekintettel a vallási hagyományokra. • Az élővilág kialakulása és szerveződése, egyed alatti és egyed feletti szerveződési szintek • Természetfilozófia, tudománytörténet, Nobel-díjasok • Programozás, adatbázisok, térinformatika; környezetbiztonság és digitalizáció.
Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Berecz Gábor, egyetemi tanársegéd
Kurzus oktatója (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Berecz Gábor, egyetemi tanársegéd